

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 l. ani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 239.

Brașov, Luni-Marți 30 Octombrie (12 Noembrie).

1907.

Concurența la împăciuire.*)

(Un răspuns.)

II.

Spre a ne câștiga o idee clară și temeinică despre ceea ce înseamnă încercări de înțelegere și apropiere între Români și Maghiari, e de lipsă să ne dăm seamă de următoarele:

Se zice că independenții și 48-iștii vreau azi înțelegerea și apropierea. Vom rămânea deci, în aprecierea raporturilor dintre ei și noi, la periodul ce ne desparte de 1848.

În acest lung period kossuthiștii n'au învățat nimic, deși tocmai la 1848 ei au trebuit să facă amare experiențe față cu popoarele conlocuitoare nemaghiare, cu cari nefiind în stare a se înțelege și a se împăca, au fost nevoiți a încruși spada. Până în ziua de azi kossuthiștii maghiari — căci de aceștia vorbim, nu de trena lungă a partidului lor compusă din transfugii și renegații de tot soiul — nu-și pot da samă de adevăratele cauze, care i-au învrăjbit cu naționalitățile și indeosebi cu Români. Nu-și pot da samă unii, fiind-că în adevăr au rămas până azi tot ignoranții dela 1848, ear alții, cari stau în fruntea partidului, fiindcă, deși ar fi în stare să vadă și să judece mai cum se cade, nu voesc s'o facă, fiind deoparte prea slabi de a-și stăpâni patimele și relele deprinderi, de altă parte fiind prea încrezuți că slăbiciunile și nemernicia presupușilor lor dușmani însăși va face de prisos cu timpul ca ei să nu aibă trebuință nici decât de puțină stăpânire, ori chiar abnegare de sine în interesul patriei.

Bărbați ca săcuiul Ugron, cari au tupeul s'o spună pe față, că da, recunosc că Români au drept a se plânge că cutare lege nu se respectează și nu se execută, căs'ar și invoi ca ea să fie respectată și executată, însă aceasta nu se poate până ce Maghiarii nu vor fi stăpâni peste armata comună, dobândind limba de comandă maghiară.

De patruzeci de ani, de când avem fericirea — a fi cărmuiți de guverne constituționale ungurești, tot cu apucături de acestea au venit când unii, când alții, spre a ne spune și declara mereu, că ei vor să se impace cu noi, s'avem numai răbdare până se vor mai consolida stările create prin dualism. Pe când Români transilvăneni protestaseră în contra fuziunii forțate a Ardealului cu Țeara Ungurească și reprezentanții Românilor din Banat și Ungaria sprijiniseră în dietă acest protest, Francisc Deak scria către contele Nicolae Bethlen, în revista acestuia: „Ceea ce mai este de regulat între noi (Maghiarii) și între Români ar să se facă în înțelegere reciprocă“. De atunci Români au tot așteptat — înțelegem aici pe Români aceia cari n'au avut nici odată concepte clare de ceea ce va să zică „națiune și drepturi naționale“ — să vie împărăția înțelegerei și a împăcării,

rei, dar au așteptat zadarnic. Cea din urmă încercare de împăciuire, căreia i s'a dat și un fel de formă exteroară, a fost făcută de răposatul ministru-președinte, conte Lonyay, la 1872. Vre-o patru fruntași ai Românilor dintre Arhierii și inteligenții mireni fuseseră rugați de guvern să-i expună într'un memoriu postulatele Românilor. Ca toate actele de acest soi, memoriu fu pus *ad acta*, iar trei ani după aceea veni Tisza Koloman și făcând un sfârșit brusc și crud veleităților de înțelegere, declarând războiul naționalităților pe toată linia.

Sub regimul lui Tisza a crescut tot mai mare buruiana șovinismului nesăbuit. Sub sistemul lui a început să se introducă sistematica prigonire a așa numiților agitatori, de cari erau priviți toți opozanții, adecă toți câți nu erau mulțumiți cu starea de lucruri, și cu isprăvile guvernului. Față cu clerul și cu prelații noștri, Tisza a fost mai cu cruțare și mahiavelismul său își puse ca țintă de a-i câștiga pe bisericani pentru guvern și a-i aduce în conflict tot mai mare cu opoziția națională română, care era în creștere.

După înființarea partidului național român și după proclamarea solidarității naționale române, Tisza Koloman puse toate speranțele guvernului în acțiunea arhierilor noștri români. Cât de mare a fost presiunea, se poate vedea și din circulările episcopicești ce s'au lansat la provocarea guvernului pe timpul acela, ca și mai târziu, în contra celor fără chibzuială și cumpăt, și lipsiți de patriotism din sânul nostru. Dar, dacă Tisza Koloman a crezut vr'un moment, că va găsi și între Români episcopi renegați ca printre Slovaci, s'a înșelat amar. În periodul dintâi al regimului său Arhierii noștri încă nu căzuseră în disgrație la curte. Cauza că în cele din urmă au fost muștrați și dăscăliți de Majestatea Sa la recepțiunile de pe la manevre, a fost în primul rând opoziția energică ce o pornise partidul național român, ear meritul în privința aceasta îi revine în mare parte lui Tisza însuși. În situațiunea aceasta, fiind dată presiunea cea mare dela guvern, s'a întâmplat apoi o nouă încercare de înțelegere între Români și Maghiari, care însă se poate considera mai mult ca o încercare desperată făcută de către câți-va din Arhierii noștri în unire cu Ilustritățile noastre din Budapesta la anul 1884, ca să arăte și să dovedească atotputernicului ministru-președinte, că eată toate se încearcă și se fac după dorința guvernului pentru salvarea „patriotismului“ între Români! Aceștia proclamaseră înființarea partidului „Viitorului“, al căruia program culmina în postulatul — ce e gata să-l implinească și Ugron Gabor după ce va fi eluptat limba de comandă maghiară — postulatul executării legii naționalităților. Se zicea că Tisza Kalman stă la spatele acestui partid, dar când partidul s'a „julentuit“ ministrului-președinte, acesta i-a spus fără jenă, că n'are nici timp nici dispoziție de a intra în negocieri

cu el asupra legii naționalităților. „Viitorul“ cu aderenții săi, a suferit în urma aceasta un groaznic naufragiu. Elementele, zise moderate, s'au retras ca melcii în căsușile lor și au rămas pe teren numai „ultra-iștii“ și „ultraismul român“, „intransigenții“ cari nu vreau să înțeleagă ideea de stat ce o desfășura sistemul Tisza, fanaticii membrii ai conferențelor naționale române, al căror patriotism nu știa decât să pună bețe în roate marelui înainte mergător și propovăduitor al sistemului de maghiarizare.

În anul acesta din urmă de toate se vorbea numai de înțelegere și împăcare nu. Și dacă partidul național ar fi perseverat pe calea pe care a pornit, altfel ar sta de sigur azi lucrurile în chestiunea noastră națională.

N'a plăcut însă zeilor solidaritatea ideală a Românilor noștri proclamată la 1881, și așa au hotărât să inventeze toate năzbuțiile spre a băga calul troian al frățietății și împăciuirii cu Maghiarii și în cetățuia partidului nostru național, abia construită în grabă cu întrebuițarea metodei de fortificație pasageră.

Revizuirea regulamentului. Sâmbătă a fost iarăși consiliu ministerial, la care au luat parte și președintele camerei, pentru a lua înțelegere cum trebuie aplicat regulamentul față de Croați. De revizuire se cam feresc — și, după exemplul dat, în adevăr e de prisos.

De almintrea ziarele serioase, ca >P. L.< sunt de părere că e de preferit ori ce revizuire, decât o esplicare volnică a regulamentului, prin care joc imoral scade mult demnitătea parlamentului.

Cazul de imunitate al dep. Valda, comisia II va aduce, prin raportorul său, în zilele acestea înaintea Camerei. Prin o judecată dreaptă, guvernul speră să se mai domolească puțin naționalitățile — zic ziarele maghiare.

Deputații slovaci au lansat un apel către sindicatele socialiste și către toți liberugetătorii, cerându-le sprijinul să nu se mai poată întâmpla cazuri ca la Cernova — este informat >Alk.<

Episcopul sârb din Vârșeț, Zmejano-vici, aspirant cu cele mai bune nădejdi la scaunul de patriarh, a fost zilele trecute în cameră și a făcut vizită premierului. Spunea unui ziarist: >pentru politica lor patriotică, sârbii radicali sunt vrednici de sprijinul kossuthiștilor.< El însuși, declarase, nu aspiră la scaunul patriarhal, fiind-că acolo e lipsă de un om cu braț tare având a isprăvi o grea muncă de curățire.

Croații. Din tratativele banului Rakoczy au primul ministru ungar, a transpirat știrea că dieta croată va fi convocată pe mijlocul lui Decembrie. Banul speră să poată aduce iarăși în viață vechiul partid unionist, numit național. Pentru posturile șefilor de secție își are deja designați oamenii săi, clubul croat însă amenință a scoate la iveală grele afaceri compromițătoare ale acestora.

Criza ministerială în Austria. Monitorul oficial publică modul de reconstituirea cabinetului. Maj. Sa monarhul a primit demisiunea ministrilor Auesperg, Prade, Forst și Pacak și a numit pe deputatul Fiedler ca ministru al comerțului, pe de-

putatul Ebenhock ministru al agriculturii, pe deputații Gessman, Peschka și Praschek miniștri fără portofoli. Cu această ocaziune Maj. Sa a conferit d-lui Auesperg crucea ordinului Leopold, d-lor Pacak, Prade și Forst crucea de fier de cl. I.

Banca austro-ungară a ridicat scontul cu un procent întreg. Va să zică de la 5%—6%.

Tratativele dintre Serbia și Austro-Ungaria. Ministrul de finanțe al Serbiei, Pacu, a cerut de urgență guvernului său instrucții statistice asupra exportului Serbiei. Dezbaterele de până acum n'au dus la rezultate favorabile și sunt temeri că Serbia nu va putea nici acum să încheie convenția comercială cu Austro-Ungaria.

Corespondența din Budapesta.

Protestul Croaților. — Idile parlamentare. — Un deputat naționalist pentru limba Croată. — Un truc primejdios. — Wekerle pe Olimp.

— 9 Noembrie.

În scrisoarea adresată prezidiului, de către clubul croat, în care se protestează în contra executării volnice a regulamentului Camerei, sunt două puternice argumente. Intâi sunt citate mai multe cazuri de precedentă, când Iusth a permis, și a accentuat însuș dreptul croaților de a vorbi în limba lor la regulamentul. Adoua oră, faptul că se poate vorbi croătește în delegații, și la interpeleții, dovedește că acest drept nu e limitat la anumite afaceri, nici în timp, în loc.

Și cu toate asta ce s'a întâmplat cu acest protest? A fost prezintat Camerei astăzi, înaintea de ordinea zilei, și hotărârea Camerei — *l-a trecut la dosar!*

Bine înțeles Croații nu pot lăsa să se facă mușama un drept cardinal al lor, fără de care, de-altfel, obstrucția li este aproape imposibilă. În ședința de azi au început iarăși, cățiva, a vorbi croătește la regulamentul; firește, din grija prezidentului câteva cuvinte abia. Luni, vor provoca asemenea o discuție înaintea ordinea de zi, tot pentru asta.

Gravaminele lor, de drept public, sunt mai multe. Cea mai nouă apucătură a prezidenților este să le suprimă cuvântul pentru interpretarea greșită a relației în care este Ungaria cu Croația. Buniară nu le e permisă a se numi >delegații< dietei croate ci numai așa: >deputați croați<. Și altele o grămadă, cari chestii de drept public vor trebui lămurite odată, — cea ce desigur nu se va face în bună înțelegere. Șanse noi de luptă!

De-alminterea, coarda e veche, numai cântecul e nou. Coaliția maghiară încă nu de mult a cântat pe ea marșurile cele mai furioase!

În ședința de Vineri, când s'a în-cins discuția pentru dreptul de limbă al Croaților, acesta a fost sprijinit și de d. A. Vlad. Asta le mai trebuia patrioților, ca să li se întărească convingerea în >conspiratia trădătoare a naționaliștilor cu Croații<. Nu este fără interes a reproduce detaliat ce-a spus d. Vlad.

>Voi lămuri chestia numai din raportul dreptului. Cei ce luaseră cuvântul înaintea mea, au amestecat în discuție raporturi de practicitate și de politică, iar a ne lăsa conduși de acestea în explicarea legilor, nici când nu va aduce rezultate. Fără îndoială, dreptul de limbă al croaților este normat numai în art. XXX, 1868. (Bozoky: Și în art. XLIV, 1868 II). În chestiile croate alte baze de drept nu avem. Toate legile aduse mai târziu, ca legea naționalităților și art. XXXIII, 1874, despre dreptul electoral, sunt în vigoare numai pentru Ungaria propriu zisă, căci art. XXX, 1868, spune expres, că aceasta lege fundamentală se poate schimba numai în felul

*) A se vedea nr. 236 al „Gaz. Trans.“ din 1907.

»Mișcarea nu se poate înăbuși decât cu puterea. Alt chip nu e, ci să se trimită miliție pe capul satelor, și pe vremea de acestea când viața și așa e foarte grea, căci toate sunt scumpe, o să le treacă Slovacilor pofta de agitație și rebeliune.»

»Trebuie schimbată și legea penală. Cel care propagă ideile naționaliste, trebuie pedepsit nu cu temniță de stat, ci cu temniță grea. Trebuie osândit la pierderea oficiului...»

Pentru nenorociri din Cernova a dăruit și Andrassy 1000 cor. Pe pretore însă nu-l va suspenda din post. Așa e »virtutea maghiar. Rade țiganului o palmă căpușită cu o bancnotă.

Consistoriul arhiepiscopial din Sibiu recomandă prin nota Nr. 11077 bis. clerului și învățătorilor din arhiepiscopie spre procurare prea instructivă broșură »Alcoolismul« scrisă de dnii Dr. Isidor Marcu, canonic metropolitan și Ștefan Roșian, spiritual și profesor în Blaj.

Demonstrații contra ministrului Wekerle. Din Viena se anunță, că studenții slovaci hotărâseră pe Sâmbătă o demonstrație în contra primului ministru Wekerle, care urma să sosească Sâmbătă seara acolo. Numeroși studenți cehi, slovaci și români s'au adunat în două restaurante în apropiere de Burgteater. Poliția observând însă pregătirile a întărit paza, zădărniciind demonstrația.

Banca Națională a României, a urcat dobânda la 8 la sută și contra efecte la 8½ la sută.

Chestia despăgubirii proprietarilor români din România. Ziarul »La Roumanie« anunță că guvernul român a luat o hotărâre, în ce privește despăgubirile ce urmează a se acorda proprietarilor devastați. Pagubele au fost evaluate, zice »La Roumanie«, la 30 milioane lei. Guvernul va acorda 50 la sută din această evaluare. În acest scop se va deschide un credit de 15.000.000 lei.

Invenția unui căpitan român. Nevoile clasei de jos și scumpirea lucrurilor de prima necesitate au făcut pe căpitanul Castano, din București, să se gândească încă de acum câțiva ani la un mijloc eficace, pentru a înlocui lemnele și cărbunii. Studiind mereu această chestiune, căpitanul Castano a construit un aparat, pe care perfecționându-l din ce în ce, a reușit să rezolve această chestiune. Acelui aparat dăa i-a dat numele de aparatul de încălzit »Mima« și funcționează cu un lichid numit »Mimalină«. La conferința ținută Sâmbătă, dl Castano a făcut și experiența cu aparatul în chestiune și rezultatele au fost cât se poate de satisfăcătoare. După datele pe cari le-a dat celor asistenți, reese că puterea calorică a aparatului este de 19.500 calorii; producând căldura de două ori și jum. mai mult decât orice cărbune și de 5 ori mai mult de cât lemnele. Ca consumație nu consumă mai mult pentru o singură încălzire a unei sobe de cât 250—300 grame în timp de 25 minute. În timp de o oră, consumă 1 litru de »Mimalină« care costă foarte puțin, cam la 4 centime litrul, ceea ce face, ca o încălzire să coste o centimă.

strigăte sălbatic, în cari se poate deosebi vorbele acestea:

»După ploile mari — în fiecare an cinci sute de viteji plecau din Shiwatta — la războiu ori la vânătoarea cea mare din primăvară.

»Când se înapoiu dela războiu — ei erau împodobiți cu piei trase de pe cap; — când se întorceau de la vânătoare — ei aduceau carne și piei de bivoli, — nevestele îi salutau cu bucurie — și jucau în cinstea Marelui-Spirit.

»Shiwatta era fericită! — femeile lucrau în colibă, — copiii creșteau — și se făceau fete frumoase și luptători îndrăzneți.

»Răsoinicii muriau pe câmpul de luptă — și mergeau la vânat, cu spiritul părinților lor, în munți; — săcurea lor n'a roșit nici-odată de sângele femeilor ori al copiilor, — căci luptătorii din Shiwatta erau oameni de inimă.

»Shiwatta era puternică — până când nu veniră fețe palide din țări depăr-

Invențiunea aceasta în adevăr frumoasă, a făcut pe cei asistenți să felicite pe inventatorul român și să-i ureze reușită deplină.

Aviz. P. T. Domni, cari vor binevoi a participa la adunarea generală a »societății pentru crearea unui fond de teatru român« ce se va ține în Cohalm, în zilele de 4/17 și 5/18 Novembre c. și doresc a avea cvartire, să se adreseze domnului George Fuciu, contabil la »Economia« în Cohalm (Homorod—Köhalom), cel mult până Vineri dimineața în 2/15 Novembre c. Cohalm, în 9 Novembre 1907. Comitetul aranjator.

Principesa moștenitoare a Germaniei, a dat naștere alaltăieri, unui principe. Principesa Cecilia, s'a căsătorit la 6 Iunie 1905, cu prințul moștenitor Wilhelm și la 4 Iulie 1906 a dat naștere primului ei fiu, prințul Wilhelm Frideric.

Promoțiune. Din Budapesta ni se scrie: În 9 Nov. n. a fost promovată de doctor în medicină la universitatea de aici dnul Dumitru Popa.

Adunarea generală, a despărțământului VI a »Asociațiunii« convocată pe 4/17 Novembre a. c. în Rehäu, să amănă pe Joi în 8/21 Novembre a. c. la 2 oare p. m.

Criza financiară din America. Ziarul »Daily Mail«, anunță că situația financiară în America, s'a îmbunătățit mult. Persoane competente susțin, că e fără îndoială cum că în scurt timp piața financiară se va restabili. Tot atât de sigur este însă că până atunci vor urma numeroase falimente.

Fotografia dela distanță. Din Londra se anunță, că profesorul Korn, din München, a ținut Sâmbătă o interesantă prelegere despre descoperirea transmiterii fotografiilor. Experiențele făcute cu cablul Paris—Londra, au reuși perfect. Korn speră, că prin cablul telefonic Londra—Berlin, se vor putea transmite vederi telegrafice între cele două capitale.

Vészi Jozsef, cunoscutul publicist maghiar, care din tabăra kossuthistă trecu la »trabanți« ca șeful de presă a lor, apoi redactase libercongetătorul »Budapesti Napló«, cu multe simpatii pentru socialiști și naționaliști — acum a părăsit țeara, adăpostindu-se în redacția ziarului socialist din Berlin »Vorwärts«. De aci vrea să informeze străinătatea asupra adevăratei situații din Ungaria — zice el. »Bud. N.« este acum redactat de Palyi Ede, care mai direge pamfletul protestant »Magyar Szó«, care este în realitate proprietatea lui D. Bánffy.

Pentru emigranții ungari cari se întorc din America, în timpul din urmă în număr tot mai mare, ministrul de interne Andrassy a decis să înființeze în Fiume, un birou pentru plasare, care își va începe activitatea cu 1 Ianuarie.

În stabilimentul de Kinematograf se va da începând cu ziua de astăzi numai câte o singură reprezentație și anume la orele 8 seara cu un program mai lung și mai bogat ca de obicei.

tate — și ne-au ars Shiwatta. — Luptătorii cu fața palidă nu au învins pe Șerpii-Negri în luptă — dar, ca niște șacali, alunecară noaptea, — și cuțitele lor se înroșiră de sângele bărbaților, femeilor și copiilor adormiți.

»Acuma, Shiwatta nu mai este. — În locul ei, fețele palide își zidiră casele lor în piatră. Tribul măcelărit și Shiwatta dărămată cer răsunare!»

Glasul șefului deveni horcăitor. Acuma, clătându-se pe sarmă și stăpânind totul cu capul său grozav, era la fel cu fingerul roșu al răsunării. Directorul însuși era vădit turburat. Și regele urmă în aceiași tăcere adâncă:

— »Din tot tribul — n'a rămas decât un singur copil. El era mic și plâpând. Dar el jura cătră spiritul pământului — să-l răzbuie cu cruzime, — să vadă leșuri de albi — bărbați femei și copii, — și să vadă sânge și foc!»

Aceste vorbe din urmă fură strigate într'un țipăt furios. Un murmur iute, ca un vânt năprasnic, alergă printre privitori.

Teatru Z. Bârsan în Brașov.

(Invitare.)

Subsemnatul comitet aranjator invită cu dragoste frățească pe toți Românii din Brașov și comunele învecinate la două reprezentațiuni teatrale, cari se vor da Joi în 1 (14) Noemvrie și Joi în 8 (21) Noemvrie (Sf. Arh. Mihail și Gavril), în sala Redutei orașenești de artiștii noștri dramatici, d.l. și d-na Z. Bârsan, cu concursul »Acordului«.

Brașov, în 27 Octomvrie v. (9 Noemvrie n.)

George Baboie; St. Bărbuceanu; V. Branisce; N. Furnică; Dr. V. Glăjar; Tr. Gămulea; N. Gămulea; A. Gușu; G. Govna; Dr. Hodrea; D. Marcea; G. Mercheșan; V. Neguți; N. Oancea, jun.; M. Popovici; G. Fresmearan; Lie Savu; Med. vel. Suru; Dr. C. Sotir; N. Stinghe.

Program:

Joi 1 (14) Noemvrie 1907: 1. Sacrificiul, dramă într'un act de R. Bracco. 2. Sărutarea, un act de Banville. 3. Un prețin, comedie modernă loc. din italienește.

Prețul de intrare: Balcon 240 cor. Fotel 2 cor. Parchet I. 140 cor. Parchet II, 1 cor. Parter (loc de stat) 50 bani. Galerie (loc de șezut) 60 bani. Studenți 40 bani.

Joi (Sf. Arh. Mihail și Gavril) 8 (21) Nov. 1907: 1. Dela Nord la Sud, comedie într'un act, localizată din italiană. 2. a) D. Dimitriu: »Stâng, Drept,« b) I. Vidu: »Răsunetul«, coruri de bărbați. 3. Căinele și pisica, comedie într'un act, localizată din italiană. 4. a) G. Dima: »Sunt soldat«, b) G. Dima: »Vivandiera«, coruri de bărbați. 5. Scînteia, comedie într'un act. 6) Petrecere cu joc.

Prețul de intrare: Balcon 260 cor. Fotel 220 cor. Parchet I. 160 cor. Parchet II. 120 cor. Partere (loc de stat) 60 bani. Galerie (loc de șezut) 70 bani. Studenți 50 bani.

Începutul reprezentațiunilor precis la 8 oare. Bilete se pot prenumăra și cumpăra în prăvălia Eremias Nepoții.

ULTIME STIRI.

Sedința de azi a camerei.

(Raport special prin telefon.)

Budapesta, 11 Nov. Înainte de ordinea zilei, comisia de imunitate a referat în chestia deputatului Potocinac. Propunerea referentului, ca numitul deputat să fie oprit de la ședințe, pe 30 de zile — s'a primit. Apoi s'a făcut votarea nominală pentru propunerea lui Ugron, de a se schimba titlul proiectului de indemnitate astfel: pentru șase luni. În contra au votat Croații și Mihali, Lucaciu, Vlad, cari sunt de față din partea naționalităților. În a treia cătire se primește proiectul fără excepții. La ordinea zilei proiectul pentru teritoriul vamal autonom. Aproape toată ședința se petrece cu vorbirea lui Lengyel Z. Acesta persiflează pe Ko-

ssuth și Wekerle pentru proiect. Spune că ideea nu-i a lor. Fostul prim ministru Szell a avut un proiect tocmai la fel — cât acesta pare numai o copie a lui. Dealtmintrea tot proiectul nu cuprinde nici o schimbare față de situația veche, decât în titlul. Cere, vorbitorul, adevărată și completă independență economică, cum este depus în programul original a partidului 48-ist.

București, 11 Noemvrie. Eri a încetat din viață d-na Eufrosina Cartargiu, soția marelui bărbat de stat Lascar Cartargiu,

București, 11 Noemvrie. Eri s'a făcut cu o deosebită solemnitate și în prezența unui public distins și numeros, desvălirea monumentului ridicat lui Lascar Cartargiu, pe noul bulevard Colțea. Au fost depuse numeroase cununii, între cari una din partea Regelui cu inscripția: »Regele lui Lascar Cartargiu, în recunșcătoare amintire«. Monumentul este opera sculptorului francez Mercier. După desvălirea statuei au rostit discursuri d-nii G. Gr. Cantacuzino, primarul V. Brătianu, Tache Ionescu, N. Filipescu și P. Carp.

Bibliografie.

»Compassul Românesc« de N. P. Petrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Diverse.

Hoteluri americane. — În New-York erau până aci 5 hoteluri mari. Acum au zidit un al 6-lea hotel cu numele »New-Plaza«. Cheltuielile împreunate cu zidirea lui au fost de 12 milioane 500 mii dolari, adică 62 și jumătate milioane de coroane. Hotelul asta are 600 odăi cu o astfel de mobiliatură în ele, că milionarii americani au purtat o adevărată luptă între ei, care de care să ajungă a locui în acest hotel, pentru-că, în vremea din urmă, în America e tare la modă a locui în hotel. Milionarii nu vreau să locuiască în palatele lor ca să se certe cu servitorii, ci mai bucuros tronează în hotelurile comoade. Acum ca să facem cetitorilor noștri o idee despre suma de bani ce să dă pentru o locuință de milionar în un hotel, amintim că milionarul A. Wanderbilt, plătește în hotelul nou 30 mii dolari (150 mii cor.) pe an pentru locuință. Tot atata plătește Jannes Henry, care a moștenit 70 milioane coroane după bărbatu-său. Până acum birul, ce-l trage hotelierul, după locuințele date în chirie cu anul, face 500 mii dolari sau 2 milioane 500 mii cor. pe an. Sunț însă și odăi mai ieftine, cari costă 20 coroane pe zi, însă fără scaldă. Dar decât astea mai ieftine, nu. — »F. I.«

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

de aramă pe care o înfățișează privitorilor și zice cu o voce rugătoare:

— Was gefällig für den letzten der Schwarzen Schlangen! (Ce vă lasă inima pentru cel din urmă dintre Șerpii negri!)

O greutate cade de pe sufletul privitorilor! Ei cum! așa dar asta era în program! O posnă a directorului? Foarte reușită! Efectul e deplin.

Aplause izbucnesc și dolarii cad cu grămada pe tavă... Cum ați voi ca să refuze celui de pe urmă din tribul Șerpilor Negri, la Antilopa, pe cenușa Shiwattei? Credeți dumneavoastră doară că Germanii au o piatră în locul inimei?...

După priveliste, regele mănăcă cărnați și bău bere în cărciumă la »Soarele de Aur«. El produse o adâncă impresie asupra publicului și ajunse foarte popular în Antilopa si indeosebi printre femei, ceia ce făcu drum la tot felul de clevetiri...

Trad. de C. Cioflec. H Sienkiewicz.

Coloseul Projectograf

Zilnic 1 Reprezentațiune, seara la 8 oare.

TEATRU ELECTRIC

— dinaintea Porții Vămii. —

„Crișana“

Societate de economii și credit în Brad.

Concurs.

Să publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant, dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

Reflecții au să documenteze, că au absolvit cu maturitate o școală comercială și că posedă pe deplin limbile română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu prăcă de bancă vor fi preferați.

Petițiile sunt a să înainta până în 20 l. c. subsemnatei direcțiuni, iar postul e a să ocupa cu 1 Decembrie a. c.

După serviciul provizor și ne-exceptional de un an, va fi denumit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 coroane 200 cor. bani de quartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noembrie 1907.

3075,1-3.

Diracțiunea.

AMERICA

Plecare din HAVRE în fiecare Sâmbătă, din VIENA în fiecare Marți.

Bilete de drum pe

Linia franceză

Bilete de drum pe

Căile ferate americane

în ori și care stațiune cu prețuri originale.

Informații mai de aproape gratis și franco numai pe

Linia franceză

Wien IV. Wier-Gürtel 16 (gegenüber der Süd u. Staatsbahn).

■ A se observa acurat adresa. ■

[3029,6-6.]

Contra tusei, răgușei și catarului are efect mai bun

Bomboane Pemete ale lui RETHY

a se observă, ca la cumpărare să se ceară expres Bomboane Réthy, deoarece sunt multe imitații rele.

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai

RETHY Pemete bombone!

NOROCUL LUI BOGDANY

este

neintrecut!

In colectura noastră a loteriei de clasa reg. ung. s'a câștigat:

602.000

Coroane cu Nr. 240.

602.000

Coroane cu Nr. 12693.

602.000

Coroane cu Nr. 85306.

602.000

Coroane cu Nr. 92044.

602.000

Coroane cu Nr. 98924.

400.000

Coroane cu Nr. 11119.

400.000

Coroane cu Nr. 76062.

200.000

Coroane cu Nr. 25534.

200.000

Coroane cu Nr. 27557.

200.000

Coroane cu Nr. 46096.

200.000

Coroane cu Nr. 92049.

100.000

Coroane cu Nr. 15630.

100.000

Coroane cu Nr. 20823.

100.000

Coroane cu Nr. 70169.

100.000

Coroane cu Nr. 79559.

100.000

Coroane cu Nr. 86860.

100.000

Coroane cu Nr. 94780.

90.000	Cor.	cu Nr.	2407
80.000	"	"	27665
80.000	"	"	60277
50.000	"	"	36234
50.000	"	"	93004
40.000	"	"	266
40.000	"	"	395
40.000	"	"	27539
40.000	"	"	117255

și alte multe câștiguri a 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, și 10.000 Koréne.

S. BOGDANY,

Hauptst. Lotterie-Bureau Akt.-Ges.

Budapest, IV., Karlsring Nr. 20.

Tragerea la 21 și 23 Nov.

1/8 Los	1/4 Los	1/2 Los	1/1 Los
K 1.50	K 3	K 6	K 12.

Se trimite în provincie cu rambursă sau trimițându-să banii.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin:

Rizling italian (Olasz Riz.)	1000 buc.	= 200 cor
Smighiră (Som, Furmint)	"	" = 200 "
Moi (Mustos fehér)	"	" = 200 "
Mestecăți (Vezyes borfaj)	"	" = 180 "
Galbini (Mézses fehér)	"	" = 200 "
Aramon (Aramon)	"	" = 180 "
Goarnești (Járdovány)	"	" = 200 "
Fetești (Léányka)	"	" = 200 "

Specialități de masă:

Chasselas blank	100 buc.	= 22 cor.
Fontainebleau	"	" = 24 "
Madeline Angerine	"	" = 22 "
Passatutti	"	" = 24 "
Muscat Hamburg	"	" = 30 "
Suvenir de milenau	10 "	" = 4 "
Kosuth Lajos	10 "	" = 5 "
Osaba gyongya	1 "	" = 1 "

Altoi clasa II 1000 buc. = 100 cor.

Perseci de 3 ani înălțime până la 2 1/2 metri 1000 buc. = 30 cor.
Sola (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fl.

La comanda mai mari vând și pe schimb pe lângă caventați buui, termenul solvirii 1 Octombrie 1908.

La comanda rog a se trimite 1/2 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându se poșta sau stațiunea căui ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se so-sele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. Balassfalva.

(3969,2-10)

Ioan Bărbat,
învățător, absolv. al curs. de vierit din Aiud.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Karte! Iferază prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, buid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș renumite în toată lumea. pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907. Mirosul și gustul: Normal: conținutul de acid carbonic: 99.57% Acidul carbonic analizat corespunde perfect seriaterelor igienice, și pe temeiul abundenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziasfürdö.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ. — Inter. Telef. 13.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din

ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co. în Mediaș (Ardeal)

oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: văratici, ornatici, tufe, de smeură, fragi diferiți măracini pentru garduri, Coriferi, trandafiri etc.

Catalog cu prețuri la cerere să trimite gratis.

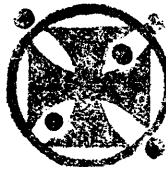
Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asmi, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încuare din tote părțile lumii, cari prepusc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciamul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere omnesent apreciat și cercetat. Deja lefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndecesebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din contra și locul de vânzare pentru țersă și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoți.